

Cazinoul din Constanța, printre cele mai periclitate șapte monumente din Europa

- Până în luna noiembrie, procesul de conservare a clădirii Cazinoului va fi încheiat

Cazinoul din Constanța a fost inclus pe lista celor mai periclitate șapte situri de patrimoniu din Europa, ca urmare a unui proces internațional de selecție.

Includerea în programul "7 Most Endangered" a venit la nominalizarea Asociației ARCHÉ și reprezintă o oportunitate deosebită pentru această clădire istorică. Astfel, ea a fost recunoscută ca o valoare pentru întreaga Europă. În următoarele luni, experți din partea Europa Nostra, principala organizație de patrimoniu din Europa, și Institutului Băncii Europene de Investiții vor vizita Cazinoul și se vor întâlni cu decidenții-cheie. Ulterior, echipele pluridisciplinare vor oferi recomandări tehnice, vor identifica alte posibile surse de finanțare și vor mobiliza sprijin pentru salvarea monumentului. Până la finalul anului, specialiștii vor formula un plan fezabil de acțiuni.

Pe această listă se mai află: Bisericele post bizantine din Moscopole și Vithkuq, Albania; Centrul istoric din Viena, Austria; Monumentul Buzludja, Bulgaria; Mănăstirile și schitul David Gareji, Georgia; Orfelinatul grec Prinkipo, Insula Prinților, Turcia și Fabrica de gheață Grimsby, Marea Britanie.

Potrivit Europa Nostra și Institutului Băncii Europene de Investiții, aceste comori ale patrimoniului cultural european sunt în mare pericol, unele din cauza neglijenței sau dezvoltării inadecvate, altele din cauza lipsei de expertize sau resurse.

Această nouă listă a "Celor mai

periclitate 7 situri" este anunțată în timpul Anului European al Patrimoniului Cultural, care sărbătorește patrimoniul cultural comun al Europei - la nivel european, național, regional și local - și dorește să încurajeze cetățenii Europei să descopere și să interacționeze cu patrimoniul cultural. Liste anterioare au fost publicate în 2013, 2014 și 2016.

Primăria municipiului Constanța și-a exprimat dorința ca până în luna noiembrie procesul de conservare a clădirii Cazinoului să fie finalizat. Decebal Făgădău, primarul municipiului Constanța, consideră că acest proces este responsabilitatea municipalității, care răspunde în acest fel dorinței comunității de a acorda o atenție deosebită Cazinoului din Constanța.

Recent, domnia sa a declarat în cadrul unei conferințe de presă: "Primăria municipiului Constanța își asumă ca până în data de 14 noiembrie clădirea Cazinoului să fie conservată. Acest demers vine și în urma aplicării unui chestionar de sondare a opiniei publice constănțene cu privire la procesul de reabilitare a monumentului și la destinația socio-culturală a acestuia".

Organizatorii festivalului NEVERSEA, care doresc să se implice în comunitate, au promis că, până în luna mai, vor demara o campanie care să unească fanii festivalului, partenerii, dar și comunitatea locală, cu scopul de a pune în valoare simbo-

(continuare în pagina 54)

urmare din pagina 52

lul orașului Constanța.

Bogdan Buta, general manager NEVERSEA, a declarat: "Dorim să fim alături de comunitate și, încă de anul trecut, am analizat posibilitatea de a ne implica într-un proiect de interes pentru oamenii din Constanța. Cazinoul este, pentru noi, un obiectiv strategic și o promisiune față de comunitate. Dorim să demarăm o campanie de responsabilitate socială care să implice atât festivalierii, cât și partenerii NEVERSEA, asumându-și rolul de a fi inițiator și amplificator al acestei campanii".

Programul "Cele mai periclitare 7

situri" a fost lansat în ianuarie 2013 de către Europa Nostra, cu sprijinul Institutului Băncii Europene de Investiții, în calitate de partener fondator. Acest program a fost inspirat de succesul unui proiect asemănător desfășurat de Fondul Național pentru Conservare Istorică din SUA (US National Trust for Historical Preservation). „Cele mai periclitare 7 situri” nu este un program de finanțare. Scopul său este de a servi drept catalizator pentru acțiune și pentru a promova puterea exemplului. Acesta beneficiază de sprijinul programului Uniunii Europene „Europa Creativă”, ca parte a programului Europa Nostra „Patrimoniul nostru - valorile noastre”.

Printre monumentele europene care au beneficiat de sprijin prin intermediul programului "7 Most Endangered" se numără Mănăstirea din Setúbal, Portugalia, care, în doi ani de la includerea în program, a fost redeschisă publicului, după 23 de ani de abandon.

O alta este Sinagoga din Subotica, Serbia. Patrimoniul românesc a beneficiat și în trecut de sprijin prin acest program. În 2014, experții internaționali au realizat, alături de societatea civilă, o strategie de salvare a 60 de biserici de lemn din sudul Transilvaniei și nordul Olteniei. Peisajul Cultural Minier Roșia Montană a fost, de asemenea, pe această listă.

Cele mai periclitare 7 situri în 2018 au fost selectate de conducerea Europa Nostra dintre cele 12 situri alese de o comisie de specialiști în istorie, arheologie, arhitectură, conservare, analiză de proiect și finanțe. Nominalizările au fost propuse de organizații ale societății civile sau de către instituții publice care fac parte din rețeaua Europa Nostra, ce include membri și organizații asociate de pretutindeni din Europa.

Cazinoul din Constanța

Edificiul este un monument istoric emblematic pentru orașul Constanța și pentru România. Clădirea a fost ridicată în timpul „febrei cazinourilor” ce a cuprins Europa la începutul secolului al XX-lea și și-a deschis porțile în 1910. Daniel Renard, arhitectul româno-elvețian care a proiectat clădirea, a optat pentru un Art Nouveau opulent cu scopul de a ilustra modernizarea României sub domnia regelui Carol I. Clădirea a devenit, în timp, un reper al țărmului Mării Negre. Văzut de pe mare, Cazinoul se înalță pe un promontoriu stâncos, părând a aparține mării, mai degrabă decât orașului, impresie întărită și de decorația de inspirație marină a clădirii.

Ansamblul este alcătuit din trei elemente construite: fundațiile cu platoul pe care se află Cazinoul, clădirea Cazinoului în sine și clădirea Acvariului, proiectată tot de Daniel Renard, dar la o dată ulterioară. Al patrulea element este promenada ce separă Cazinoul de Acvariu și leagă portul comercial de cel turistic, promenadă însoțită pe tot parcursul de o centură verde. Clădirea Cazinoului are trei niveluri. Interiorul spațios și bogat decorat face trimitere la o epocă plină de farmec. Acesta se compune dintr-un salon de intrare, săli destinate evenimentelor, spații tehnice și este completat de terase deschise.

Principala amenințare pentru Cazinou o reprezintă coroziunea și ruginirea elementelor metalice structurale, în special cele descoperite, expuse intemperior. Elementele de lemn sunt, de asemenea, puternic afectate de umiditatea salină. În plus, mucegaiul, umezeala și procesul de îngheț-dezghet accelerează degradarea tuturor elementelor, de la tencuială la valoroase elemente decorative. Vânturile și furtunile au

distrus majoritatea ferestrelor fațadei dinspre mare, permițând ploii, zăpezii, păsărilor și animalelor să pătrundă înăuntru. Tot acest proces de degradare duce la prăbușirea acoperișului.

De-a lungul timpului, clădirea a adăpostit, alternativ, funcțiuni comerciale și funcțiuni publice (când edificiul s-a aflat în grija statului). În anii 2000, clădirea a fost abandonată, stare în care se găsește și astăzi ca urmare a incapacității administrative de a găsi finanțare pentru a demara o operațiune de salvare, restaurare și revitalizare. Situația a fost prelungită de eșuarea încercărilor repetate de finalizare a procesului de licitație publică.

Clădirea a trecut de mai multe ori din administrația municipiului Constanța în administrația altor instituții, ultima dintre acestea fiind Compania Națională de Investiții din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene. Această stare de incertitudine administrativă a întârziat și mai mult demararea unui proces adecvat de res-

taurare. De-a lungul timpului, clădirea a trecut prin trei procese de restaurare, de o calitate discutabilă, care pun probleme suplimentare unei viitoare campanii de reactivare.

Cei 31,6 milioane de lei puși la dispoziție de Compania Națională de Investiții (CNI) pentru reparații nu pot fi cheltuiți, din cauza faptului că licitațiile pentru atribuirea contractului de reabilitare sunt contestate.

Abia după finalizarea procedurii de achiziție publică urmează semnarea contractului cu ofertantul declarat câștigător. Potrivit CNI, reabilitarea obiectivului va fi demarată după contractarea lucrărilor și, potrivit documentului de avizare, durata lucrărilor este de 3 luni de proiectare și alte 21 de luni de execuție de la data emiterii ordinului de începere a lucrărilor. Valoarea estimată a lucrărilor este de 31.608.903 lei fără TVA, însă valoarea exactă a contractului, asemeni duratei de execuție, vor putea fi cunoscute după finalizarea procedurii de achiziție publică.